Pre-exilische profeten
(16) Zef 1:1–3:5

Driebergen, 3 maart 2020

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:1 – 3:5

Onderverdeeld:

I. Zf 1:1-18 (1e les)

II. Zf 2:1–3:5 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf Inleiding

Zefanja, *Ts'fanjah* = 'de door JHWH (voor het kwaad) verborgene', nazaat van Hizkia, d.i. koning Hizkia (Ibn Ezra, maar Kimchi twijfelt), ten tijde van koning Josia; waarschijnlijk beginperiode, vóór de vondst van Dt (2Kr 34): heeft hij de (nog zeer) jonge Josia beïnvloed?

Ook Jesaja was een lid van het koninklijk huis! Zf was zijn waardige opvolger (vgl. bijv. Jr, Ez en Zc: priesters!); daarmee tegelijk 'typen' van de Messias!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf Indeling

Aanleiding ws.: a.s. inval van de Babyloniërs, als profetische voorbode van de *Jom JHWH*, ‘dag van de Here’; zoals steeds: waarschuwingen tegen wantoestanden in Israël (vooral de afgoderij)

I. (1:1–2:3) de dreiging: het goddelijk oordeel nadert

II. (2:4-15) volken genoemd: Filistea, Moab, Ammon, Koesj (Ethiopië/Nubië), Assur

III. (3:1-20) aanklacht > herstel > Messiaanse rijk

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:1-3

1:1 van alle profeten is dit de uitvoerigste afstamming; dit pleit ervoor dat het echt om *koning* Hizkia gaat

Vs2 *adamah:* gaat veel verder dan het land Israël: de 'dag des Heren' raakt uiteindelijk de hele wereld

Dieren, vogels, vissen: vooral omdat er afgodsbeelden van werden gemaakt (Dt 4:15-19; Rm 1:23)

'Struikelblokken': vgl. Ez 14:3 afgoden (Rasji: 'mét de gestruikelden ook de struikelblokken weggenomen')

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:4,5a

Vs4 eerst Zf's eigen volk: Juda met Jeruzalem: juist daar waar de Here *(Kyrios)* woont, worden de Baäls gediend (*ba'al* = heer, meester): zelfs de laatste restjes van hem zullen worden uitgeroeid ('deze plaats' = Jeruzalem)

Vs5a opnieuw verwijzing naar schepselen: nu niet dieren, maar 'heir des hemels': hemellichamen (vgl. Gn 2:1; Dt 4:19; 17:3; 2Kn 17:16; 21:3); platte daken: gaven goed uitzicht op het hemelruim

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:5b

Vs5b *Vgl*. 2Kn22:19 ‘heir des hemels’ = engelen! > goden geassocieerd met sterren & planeten > heidense namen (van Mercurius tot Pluto)

‘Zweren bij JHWH’: vgl. Aärons & Jerobeams huichelarij

Malkam = lett. ‘hun koning’ > ‘hun Milkom/Moloch (1Kn 11:5; Jr 49:1,3 god van de Ammonieten); vgl. Hd7:53 ‘Moloch’ (vgl. Lv 20:2) gekoppeld aan de ‘stergod’ Refan (= god/planeet Saturnus)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:6v.

Vs6 onderscheid: de afvalligen & de onverschilligen

Vs7 ‘wees stil’ (in ontzetting <> 3:17 vreugde): vgl. Lv 10:3; Am 6:10; Hk 2:20

‘Offer(maaltijd’): slachtpartij (oordeel van God); vgl. Js 36:6; Jr 46:10; Ez 39:17; Op 19:17-20

De ‘genodigden’ zijn de heidenvolken die de slachtpartij uitvoeren; ze zijn daartoe ‘geheiligd’ (‘gewijd’ door de Here zelf): hier de Babyloniërs?

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:8v.

Vs8 Juda's zonden:

(1) *luxe* (bij koninklijke familie & leiders, Am 6:3-6) (koning hier niet genoemd: = de piepjonge Josia?) (uitheems: willen graag op de heidenvolken lijken)

Vs9 (2) *geweld:* vgl. Hk 2:8,17; 'over de drempel springen': vele verklaringen (verwijzing naar heidense gewoonte?)! Misschien algemene naam voor plunderaars & onderdrukkers

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:10v.

Vs10v. gejammer/noodroepen gehoord in Jeruzalem:

- ‘Vispoort’: Ne 3:3; 12:39; 2Kr 33:14 (genoemd naar gedroogde-vishandelaars uit Tyrus)
- ‘Nieuwstad’: nieuwe wijk van Jeruzalem (2Kn 22:14!)

(‘noodgeschrei’: wellicht beter: ‘gekraak’ door het instorten van muren en huizen)

- ‘Vijzelwijk’ (Kaasmakersdal!?): wijk met veel (joodse en/of buitenlandse?) kooplieden

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:12v.

Vs12 ‘Ik’ = God, maar dan d.m.v. de invasiemacht: de stad door op zoek naar mensen & verborgen schatten

Derde zonde: valse rust bij mannen – dik door de wijn – die denken: ‘de Here bemoeit zich er niet mee, we kunnen rustig onze gang gaan’ (Ps 10:11; 2Pt 3:4)

Vs13 wat een vergissing (vgl. Lk 17:26v.)! Spoedig zal Juda alles (rijkdom, huizen, wijngaarden) verliezen aan de Babyloniërs (vgl. Am 5:11; Mi 6:15)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:14a

Mogelijk is vs7-13 de voorvulling (586 v.C.) & is vs14-18 de toekomstige (eschatologische) ‘dag des Heren’, als *èrets* in vs18 tenminste ‘aarde’ en niet ‘land’ betekent

(vgl. vs2v.: 2x *adamah*, ‘aardbodem’)

(in Zf 2 zijn ook andere volken in het oordeel begrepen)

Vs14a in de profetische visie staat de ‘dag des Heren’ vlak voor de deur (vgl. bijv. Jd :14 verleden tijd; Op22 3x ‘Ik kom spoedig’)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:14b,15

Vs14b ‘held’ (*gibbôr*): zelfs hij zal ‘schreeuwen’ op die vreselijke dag van Gods oordelen

Vs15 ‘dag van

(a)verbolgenheid (Gods toorn over de zonde),

(b)benauwdheid, angst (bij de betrokkenen),

(c)verwoesting, vernietiging (over de betrokkenen),

(d)wolken, donkerheid, donkere wolken’; vgl. Jl 2:2

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:16v.

Vs16 Gods bazuin & krijgsgeschreeuw (Am 2:2) tijdens de Babylonische invasie tegen de menselijke vestingen van Juda (of van vele andere volken)

Vs17 *adam*, ‘de mensen’ (Juda óf veel wijdere kring) > met blindheid geslagen vanwege hun zonden (vgl. Dt 28:29; Js 59:10)

Hun bloed uitgestort als stof (dus als waardeloos)

Hun ingewanden uitgestort als mest (of vuilnis)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 1:18

Vs18 geen zilver of goud zal Juda kunnen redden (vgl. Nm 31:50; 1Pt 1:18v.)

'vuur van zijn (na)ijver': God is 'jaloers' in die zin dat Hij de harten van zijn volk niet wil delen met de afgoden (Ex 20:5, Na 1:2) (contrast: zondige jaloezie)

Èrets (zie boven): 'land' of 'aarde': vernietigend oordeel over alle inwoners

Einde 1e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:1v.

2:1 oproep tot bekering (geen oordeel komt zonder Gods voorafgaand appèl! vgl. Rm 1+2 schepping & geweten)

‘Volk zonder verlangen’: beter: ’schaamteloos volk’

Vs2 ‘besluit’: ‘… voordat de dag die God bepaald heeft, uit de schoot van de tijd geboren wordt’

‘kaf’: is het de ‘dag’ die als kaf voorbij waait, of de goddeloze op die dag (Ps 1:4)?

‘De dag van de *toorn* van JHWH’ (vgl. Op)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:3a

Vs3 oproep aan de ‘zacht-’ of ‘ootmoedigen’ van het land, die zijn *misjpat* (‘wat recht is’) doen: wanhoop niet in de dag des oordeels: neem je toevlucht tot JHWH! (vgl. Zc 13:7; 1Sm 2:8 [Lk 1:52]; Jb 36:7)

Driemaal ‘zoeken’ (streven naar) (vgl. ‘zaligsprekingen’):

(a)de Here (‘vind Hem in het gebed!’)

(b) *tsèdeq* (‘gerechtigheid’) (Mt 5:6)

(c) zachtmoedigheid/ootmoed (Mt 5:5)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:3b

‘Misschien…’: zó zwaar zal die dag zijn (Mt 24:22)

Vgl. Js 26:20 (verberg je voor een tijdje; Op 12:14)

Vs4-15 het oordeel (in 1e instantie: de Babyloniërs, ca. 586 v.C.) raakt ook de nabuurvolken:

(a)vs4-7 Filistea (= Palestina; vgl. Gaza-strook)

(b)vs8-11 Moab en Ammon (zonen van Lot)

(c)vs12 *Koesj* (Ethiopië, Nubië)

(d)Vs13 Assur met Ninevé (Irak)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:4

Vs4v. 4 van de 5 Filistijnse steden genoemd (Jz 13:3): Gaza, Askelon, Asdod, Ekron (Gath ws. door Assur verwoest) (behalve Gaza liggen ze vandaag allemaal binnen de staat Israël): vallen onder Gods oordeel

Woordspelingen (vgl. Mi 1:10-16):

‘Aza ‘azoebah = ‘Gaza zal verlaten zijn’

‘èqron té‘aqêr = ’Ekron zal ontworteld worden’

Asdod ‘midden op de dag’ aangevallen: bij verrassing

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:5

Vs5 Filistijnen: zeevolk (deels) afkomstig uit Kreta (Gn 10:14; Ez 25:16; Am 9:7)

Vgl. 2Sm 8:18, lijfwacht van David: ‘Krethi en Plethi’ (Kerethieten en Pelethieten): ook de Filistijn kan een dienaar van de grote Koning worden!

N.B. Naam ‘Palestijnen’ hiervan afgeleid, maar betreft Arabisch sprekende lieden uit het hele Midden-Oosten

‘Kanaän’: hier het door Filistijnen bewoonde deel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:6v.

Vs6 het ontvolkte land van de Filistijnen wordt tot weiden met herders & schapen

Vs7 *sj'êrith* (vgl. *sja'ar*) = '(getrouwe) overblijfsel' (vgl. vs3); net als vs9b & 11b heenwijzingen naar de zegen & rust in het Messiaanse rijk

De ootmoedigen beërven het *hele* land: bewonen ook het grondgebied van de Filistijnen, want de Here 'brengt een keer in hun lot' (ook Messiaans; vgl. slotregel van Zf!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:8v.

Vs8 Moab & Ammon zijn broedervolken van Israël! Toch (of juist daarom?) vijandschap (zie Am 1:13–2:3) (Ps 133)

(= tegenwoordig Jordanië; vgl. Amman)

Altijd leedvermaak naar Israël toe (vgl. Edom in Ob :12): hier over Juda's ballingschap (ballingen trokken door hún landen! Ez 25:3,6) > worden als Sodom & Gomorra

Worden eveneens erfelijk bezit van het '(getrouwe) over-blijfsel' van Israël (pas in Messiaanse rijk vervuld)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:10,11a

Vs10 wie zich tegen Gods volk verheft, verheft zich tegen de *God* van dat volk (algemeen beginsel, ook t.a.v. Gods Gemeente!): raakt zijn ‘oogappel’ aan (Zc2:8)

Vs11 belangrijk: achter zulke naties verbergen zich hun ‘goden’ (demonische engelmachten): God heeft een strijd met deze *goden:*

- vgl. Egypte: Ex 12:12; Nm 33:4)
- ook met die Moab & Ammon: Nm 21:29v.!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:11b

Vs1b alle ‘kustlanden’ (in feite: alle aardbewoners; Js 41:1; 49:1) zullen zich voor de Here neerbuigen, ieder ‘vanuit zijn eigen plaats’

Wellicht letterlijk: optrekken naar de nieuwe tempel in Jeruzalem (Zc 14:9,16)

Vandaag bestaan Gods volk (joods/chr.) & de valse goden nog naast elkaar; *straks* zijn de laatsten weggedaan & blijven Gods volk, land, stad & huis over

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:12v.

Vs12 *Koesj* al genoemd in Gn2:13 (Eden)

Koesj was een zoon van Cham (na de Jafethitische [??] Filistijnen & Semitisch Moab & Ammon)

Meestal verklaard als Ethiopië, tegenwoordig ook Nubië

Hun val: Js 20:5v.

Vs13 'het Noorden': eig. noordoosten; hier Assur met hoofdstad Ninevé (Na 3:7; eerder: Jn!): eveneens verwoest (reeds door Babel)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:14

Vs14 ook Assur wordt een woestenij, waar allerlei dieren huizen; (onreine!) vogels overnachten op de ruïnes (vgl. Js 34:11; Op 18:2; ook in nog bestaande machten: Ez 31:6,13; 32:4; Dn 4:12,21; ook Mt 13:32!)

Later soortgelijke profetieën over Babel (bijv. Js 13v.; 21:1-10) > vandaag alles woestenij! (Bagdad pas door de moslims gesticht; Babel & Ninevé nog steeds puinhopen: voorbode van alle antigoddelijke machten)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 2:15

Vs15a uitgelaten, onbezorgd: wie doet me wat?

Pochen: ‘Ik en verder niemand’! (vgl. Nebukadnezar: Dn 4:30; grote Babylon: Js 47:8; Op 18:7)

Zo alle brallende heersers tot op vandaag

NT bijv. Herodes Agrippa I in Hd 12:20-23

Vs15b opnieuw woestenij, rustplaats voor wilde dieren

Men doet met haar wat men met Jesjoea deed op het kruis: Mt 27:39v. bespotting

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:1v.

3:1 na het oordeel over de nabuurvolken, nu over Jeruzalem, met nadruk op de eindtijd (vanwege het uitmonden in het Messiaanse rijk): rebels, bloedbevlekt, onderdrukkend (zie daarover vs3)

Vs2 ‘roepstem’: van God via de profeten; accepteert geen waarschuwingen (Kimchi: ondanks de val van het noordelijke rijk), geen vertrouwen op God

‘Nadert niet tot God’ (maar wel tot de afgoden)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:3v.

Vs3 de leiders zijn hongerige leeuwen & wolven: zij verscheuren & verslinden hun eigen onderdanen zelfs al vóór de morgen is aangebroken

Vs4 de (valse) profeten slaan onzin uit, zijn onbetrouw-baar (betekent wellicht dat *zijzelf* weten dat zij liegen)

Priesters ontheiligen (Ez 22:26) het heilige door het onderscheid goed < > kwaad te verdoezelen (Lv 10:10; Ez 42:20 muur); doen daarmee de Torah geweld aan

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:5

Vs5 in feite al een heenwijzing naar de Messiaans tijd: JHWH is de Rechtvaardige in het midden van de stad

‘Elke morgen zijn *misjpat*: vgl. Ps 101:8 (‘directe’ regering van God t.o. ‘indirecte’ regering thans – maar ook thans is zijn *misjpat* zichtbaar voor ieder die kan zien)

Helpt de goddeloze niet: hij blijft even schaamteloos

Pascal: ‘Er is licht genoeg voor hen die willen zien’

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020